

Відвідування ІРЦ. Поради батькам

Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України
https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid0rVxyCCgpNpVxctwb82QHFeJgkWMSWE3zGKOEZc113JL09ZjFPiNyTerPQMP5wzcJl&id=1576328745978627

Світлана Литовченко

На часі максимальне залучення батьків до процесів розвитку та освіти своєї дитини, налагодження партнерських взаємин, супровід дитини та її сім'ї, починаючи з раннього віку.

Відвідування ІРЦ для проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, консультації зі спеціальними педагогами та психологами – перший та важливий крок на шляху здобуття освіти для багатьох дітей.

Як дитина розвивається, вибір закладу освіти, як займатися з дитиною вдома (на що саме звернути більше уваги), чи є потреба у заняттях з додатковими фахівцями, яким чином їх краще організувати тощо – перелік питань у батьків широкий.

З одного боку важливо отримати консультації, фахові поради про розвиток дитини, з іншого – висновок ІРЦ є обов'язковим документом для зарахування дитини до спеціального закладу освіти, спеціального класу (групи) або організації інклюзивного навчання (за умови наявності освітніх труднощів, що зумовлюють особливі освітні потреби).

Організація Комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини

Детальна інформація для батьків про мережу ІРЦ, подання заяви, реєстрацію на порталі Автоматизованої системи «ІРЦ» (для подання заяви онлайн, що зручно), перелік обов'язкових та додаткових (за потреби та/або можливості, бажання батьків) документів, організацію підготовки та проведення комплексної оцінки розвитку дитини, умови проведення повторної оцінки або дії батьків у разі не погодження із рекомендаціями ІРЦ

- ✓ розміщено на порталі АС «ІРЦ» <https://ircenter.gov.ua/> (є покрокові відео інструкції; інструкції жестовою мовою поки відсутні);

- ✓ включено до Положення про інклюзивно-ресурсний центр <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>; зверніть увагу – є зміни на період дії воєнного стану, які передбачають спрощення процедури – можливість подання копії документів, за потреби зменшення строку підготовки висновку ІРЦ та ін.;

- ✓ деталізовано у посібнику «Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів» https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/Inclusive_study_Sep17.pdf

- ✓ розміщено на сайтах та сторінках у соціальних мережах ІРЦ, Ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти.

Наведемо деякі поради для батьків, які планують відвідати ІРЦ.

Упевнені, що така підтримка, допомога – на часі, особливо сьогодні, коли психологічний спокій (комфорт), впевненість у тому, що допоможуть, підтримають, уважно поставляться, – є особливо важливим.

По тексту там, де йдеться про батьків, маємо на увазі також «один з батьків», «законні представники дитини».

На допомогу батькам:

- ✓ попередньо підготуйте запитання, які б Ви хотіли задати фахівцям ІРЦ;

- ✓ за потреби продумайте та повідомте фахівцям ІРЦ важливі для Вашої дитини деталі проведення комплексної оцінки розвитку – необхідність попереднього «підготовчого» відвідування для знайомства з приміщенням та/або фахівцями; наявність у кімнаті іграшок, дидактичних матеріалів (чи не відволікатимуть); оптимальна кількість дорослих, особливості спілкування з братиками /сестричками, якщо вони вдвох проходять комплексну оцінку (приміром, одночасно чи по черзі проводити комплексну оцінку); альтернативні засоби комунікації, зручні меблі тощо; можливість тримати дитину на руках, сидіти поряд; обговоріть їх із фахівцями, узгодьте; є можливість проведення комплексної оцінки за місцем проживання/навчання дитини, що визначено у документах <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>;

✓ під час проведення комплексної оцінки обов'язковою є присутність одного з батьків (другий з батьків, бабуся та ін. присутні за бажанням); перед проведенням комплексної оцінки порадьтеся з фахівцями, хто з дорослих буде присутнім. У більшості випадків краще бути присутнім одному з батьків (невеликої кількості дорослих), щоб уникнути зайвого шуму, моментів, які відволікають тощо. Проте є випадки, коли, наприклад, сестра краще може «допомагати» під час спілкування фахівця з дитиною, що має труднощі у налагодженні взаємодії чи особливі потреби у комунікації;

✓ будьте спокійними, позитивно налаштованими, не втручайтеся у взаємодію фахівця і дитини (це негативний «сигнал» дитині, що вона щось робить не так), водночас будьте поряд, підтримуйте, за потреби запитайте дозволу допомогти дитині (може бути потрібна допомога у спілкуванні, щоб зрозуміти інструкцію – «незнайома» артикуляція фахівця, вимова, жести можуть відрізнятись тощо); без потреби - не поспішайте відповідати за дитину; якщо бажаєте взяти участь – запитайте дозволу у фахівця, який працює з дитиною (можна попередньо з'ясувати цей момент, якщо для вас це важливо);

✓ під час оцінки в ІРЦ батьки можуть продемонструвати відео, на якому дитина проявляє себе у звичному для неї оточенні (розповідає, відповідає на питання, декламує вірш чи співає, грається, виконує навчальні інструкції, побутові дії тощо), фото із її виробами; взяти із собою іграшки (дидактичні матеріали), з якими дитина звикла гратися та/або займатися; діти (шкільного віку) також демонструють фото своїх виробів чи друзів, коментують, що створює позитивну атмосферу, дає можливість дізнатися про відносини з однокласниками;

✓ обговорюйте проблеми, які Вас цікавлять, розповідайте про розвиток дитини, про ситуації, які хвилюють, ставте запитання фахівцям за можливості за відсутності дитини (дитина може почекати з татом чи бабусею, бути зайнята малюванням, іграшками тощо, а Ви поспілкуєтесь тихо, щоб вона не чула, можливо домовитися про іншу зустріч або дзвінок);

✓ якщо потрібно візьміть додаткові документи (характеристики фахівців, які займалися з дитиною, результати обстежень тощо), зробіть копії;

✓ за результатами комплексної оцінки фахівці ІРЦ визначають рекомендації педагогам закладу освіти як організувати навчання, щоб підтримати дитину, що змінити/додати, щоб навчання було ефективнішим (рекомендації включені до висновку). Інформація, отримана від батьків дуже корисна, сприяє визначенню ефективних способів допомоги дитині. Запропонуйте свої поради до таких адаптацій, адже Ви добре знаєте свою дитину, її потреби (такі поради Ви звичайно будете безпосередньо обговорювати і з педагогом закладу освіти перед початком навчання);

✓ час на спілкування з кожною дитиною може суттєво відрізнятись, залежати від потреби для визначення труднощів дитини та подальших кроків

підтримки (в одному випадку достатньо години, в іншому – Вас попросять прийти декілька разів для додаткових консультацій, провести спостереження у закладі освіти тощо), всі організаційні моменти обговорюються та погоджуються із батьками; час консультування не залежить від «тяжкості порушення», це абсолютно індивідуально;

✓ за результатами комплексної оцінки фахівці можуть зробити висновок, що дитина не має особливих освітніх потреб у підтримці, труднощі поодинокі та незначні (суттєво не впливають на процес здобуття освіти), в такому випадку Вам також нададуть фахові рекомендації, поради, підготують висновок;

✓ численні детальні рекомендації для батьків можуть створити враження що відвідування ІРЦ – це «екзамен» для дитини, насправді – абсолютно ні, спілкування відбувається в ігровій формі або відповідно до віку, завдання фахівців не перевірити обсяг знань (приміром знання таблиці множення), а з'ясувати особливості мислення, пам'яті, уваги, вміння орієнтуватися у ігровій ситуації тощо, визначити питання, в яких потрібно підтримати дитину. Фахівці завжди створюють доброзичливу атмосферу, демонструють повагу до дитини, а красиве обладнання та цікаві ігрові завдання часто є причиною того, що діти не хочуть уходити. Будьте спокійними, адже фахівці ІРЦ максимально враховують потреби дитини і родини, підтримують і допомагають у прийнятті рішень;

✓ після проходження комплексної оцінки Вам повідомлять коли прийти та забрати паперовий варіант висновку ІРЦ із підписами фахівців та печаткою. Підписати висновок має один із батьків. Під час цього вже другого візиту до ІРЦ Ви також можете поставити питання, які вже більшою мірою будуть стосуватися Ваших подальших кроків в організації освіти та занять з дитиною. Електронний варіант висновку зберігається на порталі ІРЦ, доступ до нього сторонніх осіб обмежений;

✓ за потреби Ви можете також звернутися за консультаціями до ІРЦ (зателефонувати, написати на пошту або попередньо домовитися про зустріч);

Фахівці ІРЦ – досвідчені педагоги та психологи, які мають щоденний досвід роботи з різними дітками, постійно підвищують свою кваліфікацію, люблять свою роботу, з повагою ставляться до дітей та батьків.

Ще один важливий момент роботи ІРЦ, який варто підкреслити: батьки, які звертаються за професійною консультацією, під час психолого-педагогічної оцінки бачать роботу спеціального педагога та практичного психолога високого рівня, можуть переконатися у тому, що заняття з таким фахівцем для маленької дитини – це захоплива цікава гра (яку часто дитина не хоче завершувати), адже підготовлені відповідно вікових та індивідуальних можливостей, інтересів дитини. А насправді такі заняття – системна продумана глибоко-фахова робота, спрямована на розвиток дитини, що надзвичайно важливо.

Батьки усвідомлюють – не можна зволікати і втрачати час, а діти отримують задоволення від роботи з педагогом, розвиваються, здобувають цінний досвід. Працюючи зі звичайним педагогом (без хоча б консультативної підтримки з боку фахівців) досягти таких результатів неможливо.

Робота вдома – важлива складова розвиткової роботи, а батьки, які вже бачили корекційно-розвиткові заняття зі своєю дитиною під час консультації, мають змогу продовжити заняття вдома.

У ІРЦ працюють високопрофесійні досвідчені спеціалісти, готові надати консультацію і вирішити питання, з якими звертаються батьки.

Наприкінці співпраці фахівці нашого ІРЦ завжди говорять – «Дякуємо. Нам було приємно працювати з Вами та Вашою дитиною».

ЯК НАЛАШТУВАТИ ДИТИНУ НА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ

1. В ДЕНЬ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ СТВОРІТЬ У ДИТИНИ ПОЗИТИВНИЙ НАСТРІЙ. НАЛАШТУЙТЕ ДОШКІЛЬНИКА НА ІГРОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ, А ШКОЛЯРА НА СПІЛКУВАННЯ З ПРАКТИЧНИМ ПСИХОЛОГОМ.
2. РОЗРАХУЙТЕ ЧАС ТАК, ЩОБ ПРИЙТИ ЗАВЧАСНО, НЕ ПОСПІШАЮЧИ, ЯКЩО ПОТРІБНО ПЕРЕОДЯГНУТИСЬ І ПІДГОТУВАТИ ДИТИНУ.
3. В ДЕНЬ ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ДИТИНА ПОВИННА БУТИ ЗДОРОВОЮ. У РАЗІ, ЯКЩО ДИТИНА ЗАХВОРИЛА, ЗАТЕЛЕФОНУЙТЕ В ІРЦ І ПОПРОСИТЬ ПЕРЕНЕСТИ ОЦІНКУ НА ІНШИЙ ДЕНЬ.
4. НЕ ПЕРЕЖИВАЙТЕ ЗА РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ І САМ ПРОЦЕС. ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО ВАШІ ПЕРЕЖИВАННЯ ТА ТРИВОГА ПЕРЕДАЮТЬСЯ ДИТИНІ.
5. ПІД ЧАС ОБСТЕЖЕННЯ НЕ ВІДВОЛІКАЙТЕ ДИТИНУ ЗАУВАЖЕННЯМИ І РЕПЛІКАМИ. У РАЗІ НЕОБХІДНОСТІ, ДИТИНІ ДОПОМОЖЕ ФАХІВЕЦЬ.
6. В ПРИСУТНОСТІ ДИТИНИ НЕ ГОВОРІТЬ «ВОНА СОРОМИТЬСЯ», «ВОНА НЕ ЛЮБИТЬ ВЧИТИ ВІРШІ, РОЗПОВІДАТИ», «ВОНА ЦЕ НЕ ВМІЄ», «ВОНА ПРИ СТОРОННІХ ЛЮДЯХ НЕ ВІДПОВІДАЄ» ТОЩО.
7. ОЦІНКА КОЖНИМ ФАХІВЦЕМ ЗАЙМАЄ МАЙЖЕ ГОДИНУ, ТОМУ ПРИ ПОТРЕБІ ВІЗЬМІТЬ ЩОСЬ ПЕРЕКУСИТИ ТА ПОПИТИ.
8. ПІСЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ОБОВ'ЯЗКОВО ПОХВАЛІТЬ ДИТИНУ, ПІДТРИМАЙТЕ.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ: НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК / ЗА ЗАГ. РЕД. М.А. ПОРОШЕНКО ТА ІН. - КИЇВ : 2018. - 252 С.